

ระวางถูกหลอกให้เข้าร่วมธุรกิจ “แชร์ลูกโซ่”

โดย นายสุวิทย์ วิจิตรโสภาก

๑. ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ปัจจุบันมีผู้ประกอบการขายตรงและตลาดแบบตรงทั้งที่ได้จดทะเบียนและไม่จดทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) เป็นจำนวนมากที่มีวิธีการและรูปแบบที่หลากหลายในการชักชวนให้เข้าร่วมธุรกิจเครือข่ายในลักษณะ “แชร์ลูกโซ่” โดยใช้ตัวสินค้าหรือบริการมาเป็นเครื่องบังหน้า กล่าวคือผู้ประกอบการเหล่านี้ไม่มีรายได้หลักจากจำหน่ายสินค้าหรือบริการ แต่มีรายได้หลักจากการเงินค่าสมัครเป็นสมาชิกบ้าง เงินค่าซื้อสินค้าบ้างทั้งที่ไม่มี การส่งมอบสินค้ากันจริง หรือบางกรณีมีการส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ซื้อแต่ล่าช้า โดยอ้างว่าสินค้ายังอยู่ระหว่างการนำเข้าหรืออยู่ระหว่างการนำส่ง เมื่อมีสมาชิกเข้าร่วมเครือข่ายจำนวนมากบริษัทก็จะได้รับเงินจากการเข้าร่วมเครือข่ายเป็นกอบเป็นกำ บางรายมีรายได้เฉลี่ยเดือนละร้อยล้านบาท ธุรกิจเครือข่ายดังกล่าว มักมีการโฆษณาโอ้อวดสรรพคุณ คุณประโยชน์ หรือคุณภาพของสินค้าหรือบริการให้ประชาชนเกิดความหลงเชื่อโดยไม่สมควร นอกจากนี้ยังโฆษณาว่าหากเข้าร่วมธุรกิจแล้วจะได้รับผลตอบแทนสูง สามารถเป็นเศรษฐีได้ในเวลาไม่กี่เดือน มีรถยนต์ยี่ห้อหรูๆ แจก เพื่อโน้มน้าวจิตใจให้ประชาชนหลงเชื่อ แต่จริงๆ แล้วกลุ่มธุรกิจพวกนี้จะมีการจ่ายผลตอบแทนดีในช่วงแรกๆ เท่านั้น เพื่อให้ผู้บริโภคหลงเชื่อและตายใจ แต่พอหลังจากนั้นก็อ้างเหตุผลสารพัดในการชะลอการจ่าย สุดท้ายก็ปิดตัวหนีไปในที่สุด แต่แท้จริงแล้วเมื่อหน่วยงานของรัฐตรวจสอบแล้วกลับพบว่า เป็นธุรกิจที่ผิดกฎหมายในลักษณะฉ้อโกงประชาชน ซึ่ง สคบ.ได้ร่วมกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) กลุ่มป้องกันปรามการเงินนอกระบบ กระทรวงการคลัง รวมทั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ทำการจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายมาแล้วหลายคดี

๒. ข้อควรระวังสำหรับผู้บริโภคเพื่อมิให้ถูกหลอกในธุรกิจแชร์ลูกโซ่

(๑) พึงระวังว่าธุรกิจแชร์ลูกโซ่มีความผิดตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗) มีโทษสูงสุดจำคุก ๑๐ ปี และปรับ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และปรับอีกวันละ ๑๐,๐๐๐ บาท ตลอดเวลาที่ทำการฝ่าฝืน

* ผู้อำนวยการส่วนขายตรงและตลาดแบบตรง, นบ., นม.(ด้านกฎหมายมหาชน), นบพ.

(๒) ผู้เข้าร่วมธุรกิจขายตรงไม่ว่าจะเป็นแม่ทีมหรือผู้จำหน่ายอิสระ หรือตัวแทนขายตรง อาจเป็นตัวการร่วมในการกระทำความผิดตาม (๑) ด้วย

- ๒ -

(๓) ธุรกิจขายตรงที่เข้าข่ายแชร์ลูกโซ่ มักมีการโฆษณาโอ้อวดว่าบริษัทฯ มีการจ่ายผลตอบแทนสูงๆ เช่น มีรายได้ต่อเดือนไม่ต่ำกว่า ๕๐,๐๐๐ - ๕๐๐,๐๐๐ บาท มีรถยนต์หรูๆ แจก หรือทำแล้วจะร่ำรวยในช่วงเวลาสั้นๆ เป็นต้น

(๔) พึงสังเกตว่าธุรกิจแชร์ลูกโซ่ มักจะกำหนดเงื่อนไขให้สมาชิกซื้อสินค้าในระยะเริ่มแรกตามจำนวนที่กำหนด กำหนดให้สมาชิกสมัครเป็นสมาชิกได้มากกว่า ๑ รหัส มีการกำหนดราคาสินค้าแพงเกินจริง บางกรณีไม่มีตัวสินค้าอยู่จริงแต่ใช้สินค้าเป็นเครื่องบังหน้า

(๕) ธุรกิจแชร์ลูกโซ่ มักมีการกำหนดวิธีการชำระสินค้าโดยการโอนเงินผ่านบัญชีธนาคารของบริษัทในการส่งซื้อสินค้า แต่เมื่อผู้ซื้อสินค้าได้โอนเงินเข้าบัญชีบริษัทฯ แล้วปรากฏว่ามีการส่งมอบของล่าช้ามาก บางกรณีล่าช้ากว่าหนึ่งเดือนขึ้นไป และที่ยิ่งหนักไปกว่านั้น บริษัทได้ปิดบริษัทหนีไปในขณะที่ผู้ซื้อยังไม่ได้รับสินค้าทั้งที่ได้โอนเงินให้แก่บริษัทไปแล้ว

๓. บทสรุป

ผู้บริโภคจึงควรมีภูมิคุ้มกันตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมที่มีการแข่งขันกันมากขึ้น การเอารอดเอาเปรียบของบุคคลในสังคมก็ย่อมมีมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้น การป้องกันตนเองมิให้ถูกเอาเปรียบหรือมิให้ถูกละเมิดสิทธิอันเนื่องมาจากการซื้อสินค้าหรือบริการ รวมทั้งการเข้าร่วมในการทำธุรกิจเครือข่ายที่เข้าลักษณะเป็น “แชร์ลูกโซ่” นั้น ผู้บริโภคควรต้องใช้ความระมัดระวังในการศึกษาข้อมูลให้รอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการ อย่าหลงเชื่อเพียงคำโฆษณาเพราะผู้ประกอบการธุรกิจมักจะโฆษณาสินค้าของตนเฉพาะที่เป็นด้านดีหรือด้านบวก หรือมักจะโฆษณาโอ้อวดเกินจริงอีกด้วย กรณีที่จะทำสัญญาผูกพันในเรื่องใดๆ ก็ตาม ต้องศึกษาและทำความเข้าใจให้รอบคอบ หากไม่รู้ก็ควรปรึกษาผู้รู้ก่อน เพราะฉะนั้นแล้วอาจถูกเอาเปรียบหรือได้รับความเสียหายขึ้นในภายหลังได้ รวมทั้งกรณีที่ถูกชักชวนให้เข้าร่วมทำธุรกิจขายตรง หรือธุรกิจที่มีลักษณะเป็นเครือข่าย “แชร์ลูกโซ่” ก็ไม่ควรที่จะพิจารณาให้รอบคอบทั้งในด้านของความน่าเชื่อถือของบริษัท การได้รับจดทะเบียนโดยถูกต้องจาก สคบ.แล้วหรือไม่ ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจได้ทำมานานเพียงใด กำหนดให้ลงทุนเป็นจำนวนที่สูงเกินปกติหรือไม่ มีพฤติกรรมที่เข้าข่ายเป็น “แชร์ลูกโซ่” หรือไม่ เป็นต้น เพราะหากไม่พิจารณาให้รอบคอบก็อาจจะได้รับความเสียหายหรือตกเป็น

เหยื่อในภายหลังได้ อย่างไรก็ตาม หากมีปัญหาก็สามารถปรึกษาหรือร้องเรียนสายด่วน สคบ.
ได้ หมายเลข ๑๑๖๖
